

Protokoll fört vid pleniföredragning

Social- och miljöavdelningen
Allmänna byrån, S1

Närvarande
KS, AH, MP, AZ, JJ

Frånvarande
CG, IZ

Justerat
Omedelbart

Ordförande
Lantråd
Katrín Sjögren

Föredragande
Minister
Arsim Zekaj

Protokollförare
Avdelningschef
Otto Ilmonen

Nr 2

Förslag till republikens presidents förordning om skötseln
av vissa förvaltningsuppgifter gällande administrativa
ingrepp i den personliga friheten enligt mentalvårdslagen
på Åland.

ÅLR 2025/3955

30 S1

Beslut

Landskapsregeringen beslöt anhålla hos justitieministeriet om utfärdande av förordningen
i enlighet med **bilaga S125P02**.

Hänvisning

Initiativ

Kontaktperson

Avdelningschef Otto Ilmonen,

telefon +358 (0)18 25260

otto.ilmonen@regeringen.ax

Justitieministeriet

PB 25

FI-00023 STATSRÅDET

registratorskontoret.jm@gov.fi

Social- och hälsovårdsministeriet

PB 33

FI-00023 STATSRÅDET

registratorskontoret.shm@gov.fi

Statens ämbetsverk på Åland

PB 58

AX-22101 MARIEHAMN

info@ambetsverket.fi

Ärende

Förslag till republikens presidents förordning om skötseln av vissa förvaltningsuppgifter gällande administrativa ingrepp i den personliga friheten enligt mentalvårdslagen på Åland

Ålands landskapsregering anser att den nuvarande uppkomna situationen där åländska läkare inte längre är behöriga att handha förvaltningsuppgifter enligt 23 a § mentalvårdslagen (FFS 1116/1990) är helt oacceptabel.

De juridiska svårigheterna har varit kända en längre tid och förhandlingar för att finna en lösning pågår. Alla landskapsregeringens förslag till lösningar har hittills avböjts från rikets sida. Det är anmärkningsvärt att rikets myndigheter, som har det juridiska ansvaret för att detta fungerar även på Åland, tillåter att nuvarande situation har uppkommit. Det handlar om enskilda människors rättsskydd och det är inte värdigt en demokrati som främjar mänskliga rättigheter att försätta sina medborgare i en sådan situation som nu uppstått.

Vidare är det oroande att riket visar sådan bristande respekt för Ålands självstyrelse och det juridiska system som utgör självstyrelsens grund. Det är mycket förvånande att social- och hälsovårdsministeriet riktar anvisningar till Ålands hälso- och sjukvård och Ålands polismyndighet. En av självstyrelselagens grundläggande principer är att riket inte kan påföra självstyrelsemyndigheterna några uppgifter. Inte heller lyder

självstyrelsemyndigheterna under social- och hälsovårdsministeriet utan under landskapsregeringen.

Landskapsregeringen föreslår att frågan löses i enlighet med bilagda överenskommelseförordning som parterna bereder i brådska ordning.

Landskapsregeringen önskar samtidigt att landshövdingen omprövar sitt ställningstagande och förlänger läkarnas förordnanden så att de åtminstone förordnas fram till den tidpunkt då överenskommelseförordningen kan träda i kraft så att åländska patienter kan erhålla adekvat vård samt att åländska tjänstemän främst i form av läkare och poliser får en juridisk grund för att vidta behövliga åtgärder och fatta nödvändiga beslut när det kommer till administrativa ingrepp i den personliga friheten.

Landskapsregering anholder med stöd av 32 § självstyrelselagen för landskapet Åland (1141/1991) om utfärdande av republikens presidents förordning om skötseln av vissa förvaltningsuppgifter gällande administrativa ingrepp i den personliga friheten enligt mentalvårdslagen på Åland i enlighet med bifogat utkast.

Lantråd

Katrin Sjögren

Minister

Arsim Zekaj

BILAGA

Utkast till överenskommelseförordning.

FÖR KÄNNEDOM

Ålands lagtings självstyrelsepolitiska nämnd, sjpn@lagtinget.ax
Riksdagsledamot Mats Löfström, mats.lofstrom@riksdagen.fi
Justitiekanslern i statsrådet, registratorskontoret.jka@gov.fi
Riksdagens justitieombudsman, ombudsman@riksdagen.fi
Ålandsminister Anna-Kaisa Ikonen, anna-kaisa.ikonen@gov.fi
Sveriges generalkonsul på Åland, generalkonsulat.mariehamn@gov.se

Republikens presidents förordning

om skötseln av vissa förvaltningsuppgifter gällande administrativa ingrepp i den personliga friheten enligt mentalvårdslagen på Åland

I enlighet med republikens presidents beslut föreskrivs med stöd av 32 § i självstyrelselagen för Åland (1144/1991), sådan 32 § lyder i lagarna 1556/1994 och 68/2004, och med samtycke av Ålands landskapsregering:

1 §

Uppgifter gällande administrativa ingrepp i den personliga friheten inom mentalvården

Läkare vid Ålands hälso- och sjukvård ska på Åland sköta de förvaltningsuppgifter som enligt 23 a § mentalvårdslagen (1116/1990) kan skötas av en läkare som står i tjänsteförhållande till staten och som gäller att

- 1) ta in någon för observation,
- 2) ge ett observationsutlåtande,
- 3) besluta om intagning för vård,
- 4) besluta om fortsatt vård eller
- 5) besluta om begränsningsåtgärder enligt 4 a kap. i mentalvårdslagen,
- 6) begära om handräckning av polisen.

2 §

Kostnadsfördelning

Ålands landskapsregering och social- och hälsovårdsministeriet ska genom avtal närmare överenskomma om ersättning för de uppgifter som ska skötas av landskapet.

3 §

Ikraftträdande

Denna förordning träder i kraft den X XXX 20XX.

Helsingfors den X XXX 20XX

Republikens President

Alexander Stubb

...minister Förnamn Efternamn